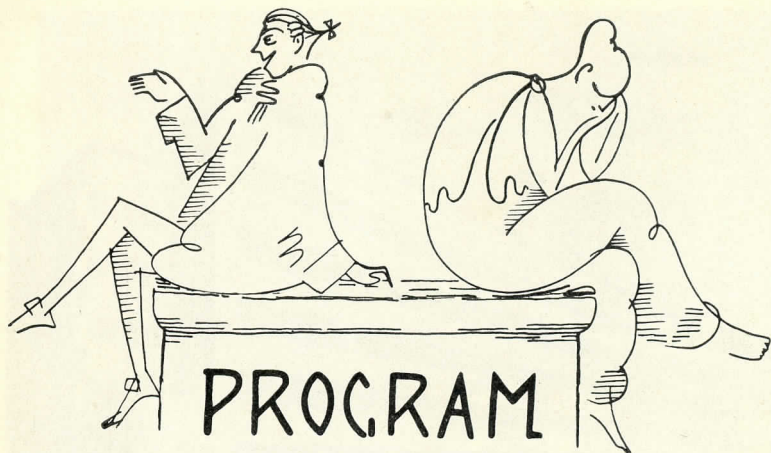

AARHUS TEATER

PROGRAM

AARHUS TEATER

DIREKTION: POUL PETERSEN

TEKSTBIDRAG:

HATTEN AF FOR KÆRLIGHEDEN

Herluf Lumby:

MON DET BLIVER SUKCES?

William Saroyan:

MIT FORBILLEDE

REPERTOIREPLANER — ORIENTERING

Vigga Bro – Poul Petersen i »Pariserkomedie« af Wm. Saroyan.

WILLIAM SAROYAN er født i Californien i 1908 af armeniske forældre. Han har været avisdreng, telegrafist, landarbejder, kontorist og ludfattigt miskendt geni i New York, til han slog igennem med »Den dristige unge mand i den flyvende trapez«. I 1940 fik han Pulitzerprisen for skuespillet »Livet er jo dejligt«, men afslog den med den motivering, at kapitalen ikke har ret til at patronisere kunsten. – Både »Livet er jo dejligt« og det senere »Rigtige mennesker« har været vist på Aarhus Teater, ligesom mange af hans bøger er oversat til dansk. Efter Saroyans besøg i Europa, har hans seneste skuespil »En Pariserkomedie« haft urpremiere på Wiener Akademietheater i 1960.

Hatten af for kærligheden!

Hvis det nu havde været Saroyan himself, der havde skrevet denne artikel, ville han have indledt den med i en række inciterende og tankevækkende afsnit at have beskrevet for Dem, kære læser, hvordan han i uger havde søgt efter denne titel (i digternes værker – i visdommens haller – eller i ensom meditation på sin spartanske hybel), hvilke følelser den havde påvirket hos ham, hvilke billeder den fremkaldte i hans fantasi, og hvordan endelig hans sunde for-

»Den dristige unge mand«.
Wm. Saroyan ved debuten 1934.

nuft ville ræsonnere over det flygtige og det jordnære i denne mandige hyldest til den menneskeligste af alle menneskelige skønne kunster: Kærligheden!

Titlen er et citat. Citatet er en titel. Titlen på en novelle af mester Saroyan selv, en vidunderlig novelle, som også er udtryk for hans eget ømme forhold til mennesket, til livet i dets kønneste udfoldelse. – Hør blot en nyt citat:

»Jeg følte stadig det samme:

At kærligheden er latterlig, altid har været det og altid vil vedblive at være det. Den er det eneste, der er noget ved, men den er latterlig. Den er alt for pragtfuld til alt levende – bortset fra fuglene. Den er alt for skøn til det uordentlige virvar, som kaldes den menneskelige tilværelse. Den er alt for vidunderlig til de skabninger i hat og sko, som bebor verden, som må arbejde og tjene penge, og som ikke kan leve af luft og vand alene.

Den er alt for skøn for dyr, der snakker«.

Det er synd for menneskene – og dog? De kan jo blot lære af fuglene. Nærme sig dem

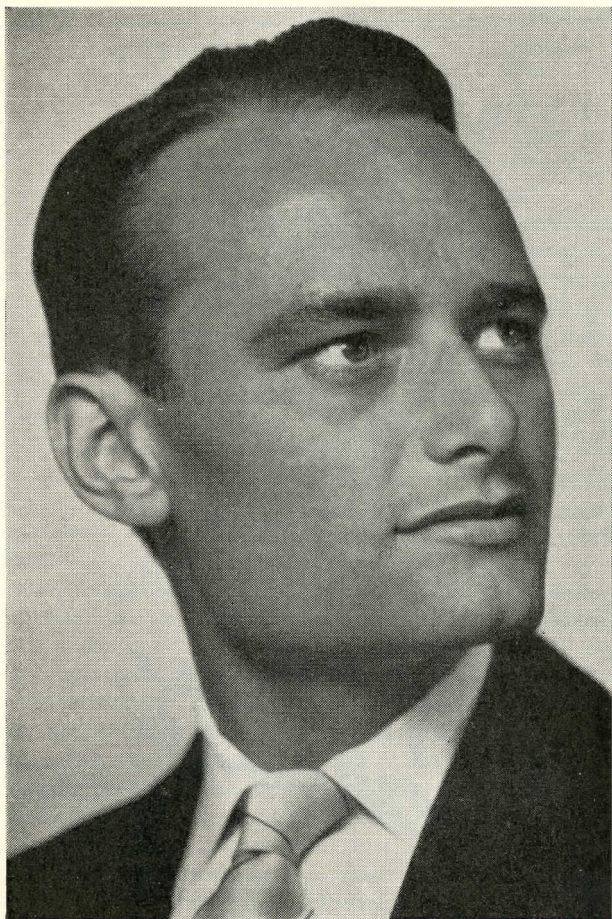
eller tage dem ind til sig i husene og studere, hvad der gør de vingede skabninger så veldisponerede for kærlighedens milde vanvid. I en parentes til beskrivelsen af stuen hos den udødelige franske familie, vi om et øjeblik møder her i »Pariserkomedien«, siger Saroyan:

»Vidunderlige fugle af forskellig farve og størrelse sidder i hængende bure og synger indviklede, komisk uvirkelige sange, der kunne være skrevet af vor tids mest geniale for ikke at sige exentriske komponist«.

Er det lethed og sangen, der giver vore fjedrede venner et fortrin som kærlighedens udøvere? Måske navnlig sangen. Sang avler glæde, åbenhed, samhørighed, det er også den, der giver vor lille veninde Lily og hendes familie et lyssyn, som selv fattigdom ikke kan kue, et overskud af optimisme, som de gerne giver ud af til skuffede amerikanere, der er lidt ned over fortrædeligheder med familien, med forretningen, med skattevæsenet og er flygtet over til go'e gamle Europa for at komme lidt ovenpå igen.

Mr. Hannaberry, »Pariserkomediens« mandlige hovedperson, og mr. Saroyan er nok identiske – selv om Saroyan ikke er millionær, så var det dog et pengespørgsmål, der fik ham til som en bitter mand at forlade Staterne og søge ud for at møde »venlige mennesker med lyse sind«. Og det fandt han i Paris, hvis sorgløse, leende, legende indvånere betog ham, gav ham humøret igen – og fik ham til at længes. Som Hannaberry siger i komedien: »Så mange år kan man ikke jage ud af sit blod og sin hukommelse hverken på en måned eller på et år eller på ti – måske aldrig«. Det er nok Paris, Saroyan digter om, men det er Amerika, han tænker på, og trods alle onde skatteopkrævere er det hans højeste ønske at kunne bestille en billet og straks flyve hjem til Texas' sandede sletter, til Californiens gyldne abrikoslunde og New Yorks blinkende stenkolusser, til alle de travle, larmende, vidunderlige amerikanske mennesker i »Saroyans own country«.

H. H.

ULF STENBJØRN

MON DET BLIVER

Sukces?

En snes mennesker sidder bænket omkring lange borde, der er stillet op i en firkant. De har hver en stor maskinskrevet bog foran sig på det bare bord, hvis eneste udsmykning er en række askebægre af ubestemmelig herkomst. Kun nogle få af dem siger noget, og det ser ud, som om det er noget, de læser op af bøgerne. Af samtalen synes det at fremgå, at de i øjeblikket talende damer er medlemmer af en fransk adelsfamilie, som gerne vil være lige så fornem, som den er fattig. Grevinden, der sidder og piller appelsiner, er iført en ruskindsjakke. Det synes egentlig ikke at være passende påklædning til det besøg, hun efter samtalen at dømme om et øjeblik agter at aflægge hos en amerikansk oliemillionær. Hendes datter er opslugt af et korsstingsbroderi, mens bedstemor strikker og oldemor løser kryds-ord.

Det er skuespillere ved Aarhus Teater, samlet til en læseprøve. Af rollehæfterne, der ligger på bordene, kan man se, at det gælder Saroyans »Pariserkomedie«. Ind mellem oplæsningen af replikkerne læser forestillingens instruktør, Ulf Stenbjørn, alt det, der står i paranteser. Det, der ikke skal siges, men som alligevel er af stor vigtighed. Det er ganske vist den allerførste prøve, men når man som helt udenforstående har fået lov at kigge ind og se, hvad der foregår, lyder det ikke særligt spændende. Skuespillerne morer sig glimrende, men det er tilsyneladende ikke så meget over det, der gerne til sin tid skulle more publikum, men mest over det, som slet ikke ville more dem, der har betalt for at komme i teater. Denne oplæsning tager i øvrigt 5-6 timer, hvilket vel nok ville være for meget at byde selv et tålmodigt publikum.

Det bliver aldrig til en teaterforestilling – i hvert fald ikke til en succes!

*

Den næste dag går det en lille smule hurtigere – men kun lidt. Da foregår prøven på scenen, skuespillerne er stadig iført det private dagligtøj og med rollehæfterne i hænderne. Dette kaldes en arrangementsprøve, og af dem har man de følgende dage 4–5 stykker. Her får de medvirkende at vide, hvordan de skal gå og stå instruktøren tilpas. Og det er slet ikke nemt. Han vil bestemme, hvor mange skridt hver enkelt skal tage, og hvornår. Hvornår de skal rejse sig, hvornår de skal sætte sig, hvorhen de skal kigge osv., osv., og får han ikke sin vilje, siger han med blid stemme og uendelig tålmod: »Ja, må vi lige få hele den scene forfra igen«.

16 gange i løbet af et par timer siger den unge komtesse et ærbart farvel i oliemillionæren i døren til hans hotelværelse, 16 gange kommer hun tilbage under påskud af at skulle hente et visitkort og benytter lejligheden til at give ham et spontant knus og et kys – hvem der dog var ham! – inden hun forsvinder igen, og 16 gange marcherer den parisiske supersælger ind for blot at høre instruktørens: T . . . a . . . k, må vi lige få hele den scene forfra én gang til! 17. gang får supersælgeren endelig lov til at aflevere de replikker, som han til gengæld har haft god tid til at læse på, mens han har siddet på et trappetrin bagerst på scenen.

Mon det dog nogensinde kan blive til en teaterforestilling – end-sige en succes?

*

Der går en uges tid, inden vi kigger ind igen. Scenen er i mellem-tiden taget i besiddelse af nogle andre skuespillere, der vist er i gang med arrangementsprøverne på et helt andet stykke. Det ser og lyder for resten lige så håbløst i øjeblikket. Vor Pariser-kome-dies personer er blevet fortrængt til prøvesalen og har undervejs mistet rollehæfterne, men klarer sig tilsyneladende også uden dem. Med velvillig og højlydt bistand fra suffløsen. Mens man ved arrangementsprøverne i starten pillede stykket helt fra hinanden, sådan at man den ene dag kun prøvede nogle af scenerne om og om igen, den anden dag andre – har man nu på ny sat det sammen. Alle medvirkende deltager nu samtidig, også stemmerne til de tre hunde – men endnu står der dog »uden hundekroppe« på prøve-

planen. Det ser stadig også noget mærkværdigt ud, at skuespillerne går ud og ind ad døre, der ikke er der.

– Men måske bliver det alligevel til en forestilling?

*

Ind mellem arrangementsprøverne benytter en del af de medvirkende pauserne til prøver af en helt anden art: kostumepróver på teatrets egen skræddersal, hvor travle damer arbejder febrilsk for at få de smukke modelkjoler færdig til den sig hastigt nærmende premiere. På samme måde er man på teatrets eget snedkerværksted og i malersalen ved at lægge sidste hånd på inventar og dekorationer til forestillingen. Og travle regissører styrter samtidig rundt i byen for at opfylde alle de mulige og umulige ønsker om rekvisitter, som instruktøren har stillet dem. Og der er meget, der skal klappe, for at man kan forvente, at publikum vil klappe.

Og forestillingen skulle jo gerne blive en succes!

*

De sidste dage op mod premieren holdes der general- og andre prøver på striben – på scenen. Der er natlige belysningsprøver og prøver på lydeffekter. Der er fotograferingsprøver til ære for pressefotograferne. Og der er prøver med dekorationer og kostumer. Enkelte af de dyre selskabskjoler, som adelsfamiliens damer kun skal bære de få sekunder, det tager at gå over scenen, er endnu ikke helt færdige og må holdes sammen med sikkerhedsnåle. Frysørinden tilkaldes for at få parykkerne til at se naturlige ud. Instruktøren sveder – og bander måske lidt, skuespillerne venter og prøver og venter længe igen på næste stikord. Suffløsen er ved at miste sin stemme, og regissørernes beholdning af hovedpinepulvere er sluppet op, men man har stadig stærk, sort kaffe. Det hele synes ét stort virvar i disse hektiske timer. Og dog. På generalprøven viser der sig alligevel af de alt for korte ugers mange anstrengelser at være kommet –

en »Pariserkomedie!«

Om det så bliver en succes, må De kære publikum, selv afgøre i aften. Forhåbentlig god fornøjelse.

Herluf Lumby.

*Marie Brink – Elna Brodthagen – Elin Reimer – Elisabeth Lyneborg
og Wm. Knoblauch i »Pariserkomedie« af Wm. Saroyan.*

9. forestilling i sæsonen 1961-62

PARISERKOMEDIE

eller

Lily Dafons Hemmelighed

Komedie i 6 billeder af

WILLIAM SAROYAN

Iscenesættelse: *Ulf Stenbjørn*

Oversættelse: *Jørn Vosmar*

PERSONERNE:

Lily Dafon	<i>Vigga Bro</i>
Hendes mor	<i>Elin Reimer</i>
Hendes bedstemor	<i>Elna Brodthagen</i>
Hendes oldemor	<i>Marie Brink</i>
Hendes oldefar	<i>William Knoblauch</i>
George Murat-Dufour,	
hendes forlovede	<i>Lars Lunøe</i>
George Washington Hannaberry ...	<i>Poul Petersen</i>
Warren Harding Hannaberry,	
hans ældste søn	<i>Troels Munk</i>
Calvin Coolidge Hannaberry,	
hans næstældste søn	<i>Preben Harris</i>

Wendell Wilkie Hannaberry,
 hans yngste søn *Ole Wegener*
 Daisy Hannaberry, hans hustru *Bodil Lindorff*
 Leloup Rampanneau *Børge Hilbert*
 Oldefaders elskerinde *Elisabeth Lyneborg*
 En piccolo *Mads Peter Neumann*
 En amerikansk pige *Karen Lund*

STEMMER :

En hund *Christoffer Bro – Elsebeth Steentoft Hansen*
 Dens far *Gyrd Løfqvist – Tonny Spangsbo*
 Dens bedstefar. *Harald Hejst – Peter Eszterhas*
 En fugl *Inger Gleerup*
 En skuespiller *Fritz Brun*
 En skuespillerinde *Ruth Brejnholm*

Handlingen foregår i Paris i vor tid

Pause efter 3. billede

Dekorationer: *Ivan Mogensen* efter udkast af *Ulf Stenbjørn*

Kostumer: *Aarhus Teaters* skrædersal v. *Maria Deleuran*

Frisør: *Caroline Nielsen*

Belysning: *Carl E. Andreassen* – Sceneteknik: *Aage Rishøj*

Lydteknik: *Poul Gulstad*

*Preben Harris – Bodil Lindorff – Ole Wegener – Troels Munk
i »Pariserkomedie« af Wm. Saroyan.*

Mit forbillede!

I en kommentar til en enakter, der blev vist foran et skuespil af G. B. Shaw, fortæller den unge Saroyan morsomt om sit usædvanlige forhold til sit store forbillede:

Jeg har læst bøger om børns geni, om de største ting i livet og om de mindste. Jeg har været betaget af det alt sammen, taknemmelig for den ophøjede klarhed, der ligger i ideer, beretninger, fabler og papir og blæk og tryksværte og bøger, som holder det hele sammen, så man kan tage det med sig og studere det for sig selv. Men den mand, jeg synes bedst om, og som minder mest om mig selv, og som jeg ville ligne, når jeg blev ældre, var George Bernard Shaw.

Atten år gammel, da jeg var natinspektør på posthuset i Taylor Street 21, San Fransisco, husker jeg, hvordan en lærling ved navn Clifford spurgte mig, hvem i helvede jeg bildte mig ind, jeg var? Og jeg husker, at jeg svarede ham meget enkelt og alvorligt, sådan noget lignende som: Hvis du nogensinde har hørt om George Bernard Shaw, hvis du nogensinde har læst hans skuespil eller hans forord, vil du forstå, hvad jeg mener, når jeg siger, at jeg er den mand under et andet navn.

Hvem er han? husker jeg, at lærlingen spurgte.

George Bernard Shaw, svarede jeg, er livets salt for alverdens mennesker, han er sundhed, klogskab og komediespil, og det er jeg også.

Hvor ved du det fra?, spurgte lærlingen.

Tir mig ikke, sagde jeg. Jeg er natinspektør her, og når jeg siger noget, passer det!

(Fra samlingen Razzle Dazzle.)

Et brev til birkedommeren!
Borge Hilbert og Erling Dalsborg i »Eventyr på Fodrejsen«.

Hvem går fri?

Det var ikke så lidt af en sensation, da Aarhus Teater ved nytårstid erhvervede opførelsesretten til Siegfried Lenz's nye skuespil »Zeit der Schuldlosen«. Stykket havde i efteråret urpremiere på »Schauspielhaus« i Hamborg, hvor Lenz er dramaturg og »Hausdichter«, og ved initiativet fra Århus ser det ud til, at vort teater bliver det første, der præsenterer Lenz's spændende skuespil udenfor Tyskland.

Stykkets idé er spørgsmålet om vor skyld og uskyld i de begivenheder, der sker om os, – et aktuelt menneskeligt problem i verden i dag, hvor mennesker lever under et pres. I en diktaturstat bliver ni personer pludselig arresteret af guvernørens politi og spærret inde i en fængselscelle. De påberåber sig deres uskyld – og politiofficeren giver dem ret, de er uskyldige, det er derfor, de er arresterede, guvernøren har brug for deres hjælp. De skal dømme en ung mand, der har forsøgt at myrde guvernøren. Enten skal de få ham til at opgive navnene på sine kammerater, få ham til at arbejde for regimet, eller ... Dette »eller« indebærer de øvrige muligheder ved de »uskyldiges« tvungne dommerhverv. Hvis de opnår det rigtige resultat, kan de frit forlade fængslet.

I stigende spænding følger man disse mænds mentalitetsændring under den påtvungne situation, og senere, da det hele gentager sig, men med modsat fortegn, deres fortvivlede forsøg på at forsvare deres handlinger.

De ni »uskyldige« mænd bliver: Harald Hejst, Gyrd Løfqvist, Gunnar Stryhn, Børge Hilbert, Troels Munk, John Hahn Petersen, Preben Harris, Jørgen Fønss, Paul Smyrner. Sason, manden de skal dømme, bliver Henning Hansen. Fritz Brun er officeren. I Thomas Rasch's danske oversættelse kommer stykket til at hedde »Ingen går fri«. Det iscenesættes af gæsten Johannes Ewald Rasmussen. Premiere ca. 18. april.

FORÅR OG FORSØGSSCENE

I pagt med alt det unge, gærende i disse tidlige forårsdage kommer vor »Forsøgsscene« – nu selv en livskraftig teaterspire på hele fire år – og præsenterer sine nyeste og yngste eksperimenter i denne sæson.

Tre verdensnavne – tre enaktere – byder man på i denne varierede matinéanretning for teaterentusiaster.

Først mesteren August Strindbergs »Den stærkeste«, skrevet i 1889 til Strindbergs eget »Skandinaviske Forsøgsteater« på Dagmarteatret i København.

Dernæst spanieren Fernando Arrabals »De to Bødler« – et groft og stærkt katolsk præget stykke om en hård kvindes forhold til mand og sønner.

Endelig »The Zoo Story« af Edward Albee, en gribende skitse om mænds ensomhed.

En og anden vil måske indvende, at Strindberg ikke passer ind i et moderne selskab, men da de fleste avantgardister begejstrede har fortalt om, hvad Strindberg har betydet for deres arbejde og udvikling, synes man, det for en gangs skyld kunne være morsomt og passende at præsentere læreren sammen med eleverne.

Der er iøvrigt flere interessante ting i forbindelse med opførelsen af enakterne.

I »Den stærkeste« fremhæver vi eksperimentet ved at lade en af teatrets unge vise, hvad han duer til. Det er Peter Ezsterhas, der, efter flere år som instruktørassistent, nu debutterer som selvstændig instruktør med denne krævende opgave. De to kvinder i enakteren bliver Elin Reimer og Jane Jeppesen.

»De to Bødler« iscenesættes af Gyrd Løfqvist, og her bliver det interessant at møde Mime Fønss i moderens store rolle. Hendes sønner spilles af Lars Lunøe og Peter Eszterhas. Stykket er oversat af Chr. Ludvigsen. Endelig har to af teatrets unge skuespillere, John Hahn Petersen og Preben Harris, oversat Albees »Zoo Story«, som Preben Harris desuden sætter iscene med John Hahn Petersen og Troels Munk som de to mænd.

Premieren på »Forsøgsscenen«s program finder sted ved en matinéforestilling lørdag den 14. april og med enkelte forestillinger i den følgende påskeuge.

KONFRONTATION

John Hahn-Petersen som »Faderen« i Boris Vians »Trappen«

ORIENTERING

Det kgl. Teaters repertoire i marts 1962.

SKUESPIL: Adam Oehlenschläger: »Hagbarth og Signe«. – Anton Tjekhof: »Tre søstre«. – Bert Brecht: »Det gode menneske fra Sezuan«. – Harold Pinter: »Gæsten« (The Caretaker) – Kjeld Abell: »Skriget«.

I slutningen af marts premiere på: Jean Anouilh: »Becket«, iscenesættelse: John Price. – Carlo Goldoni: »Mirandolina«, iscenesættelse: Sam Besekow.

OPERA: Verdi: »Rigoletto«. – Puccini: »Boheme«. – Rossini: »Barberen i Sevilla«. – Henry Purcel: Dido og Æneas«. – Pergolesi: »La serva padrona«. – Rossini: »Askepot«. – Du Puy: »Ungdom og galskab«. – Mozart: »Cosi fan tutte«.

BALLET: Mac Millan: »Danses concertantes«. – Mac Millan: »Under jorden« (The Burrow). – Mac Millan: »Solitaire«. 4. marts premiere på: Harald Lander/Knudåge Riisager: »Etudes«. – Harald Lander: »Les victoires de l'amour«.

ODENSE TEATER havde den 2. marts premiere på Sartres nyeste skuespil »Fangerne i Altona« med Erno Müller, Ole Larsen, Grethe Holmer og Lise Wolst i hovedrollerne. Handlingen i Sartres skuespil er næsten pinagtig spændende, i en mesterligt opbygget dialog gennemløber Sartre spørgsmålene om skyld og ansvar hos fader og søn, der begge har en fortid plettet af ugerninger begået i fædrelandets og nazismens navn. Jens Kruse har oversat og Asger Bonfils iscenesat det spændende værk.

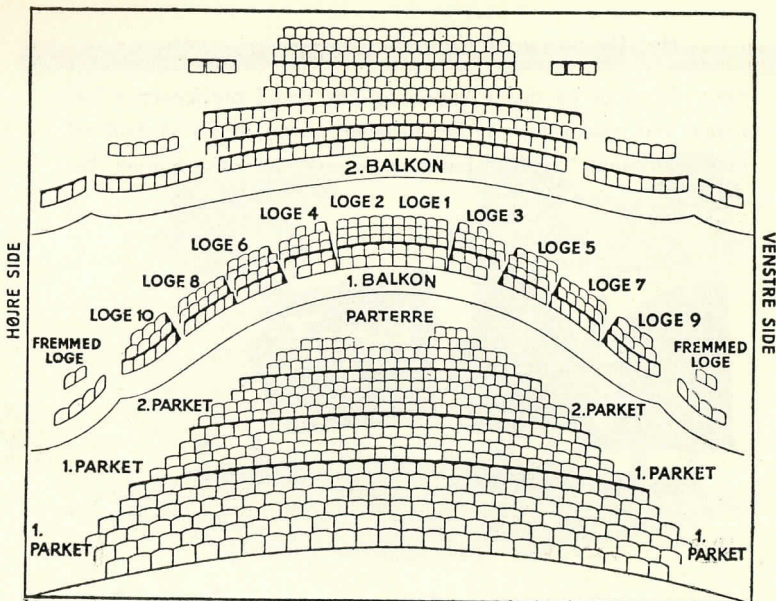
Iøvrigt belaver Odense Teater sig på klassikerpremiere i begyndelsen af april. Det er en af Wm. Shakespeares berømteste tragedier »Kong Lear«, der sættes op i direktøren Kai Wiltons instruktion og med gæsten, den store norske skuespiller Claes Gill i titelrollen. Dekorationer og kostumer tegnes af skuespilleren William Rosenberg.

AALBORG TEATER havde ligeledes 2. marts premiere på Herman Wouks fængslende marinedrama »Mytteriet på Caine«, dramatiseret efter romanen af samme navn, og verdensberømt efter filmatiseringen med Humphrey Bogarth og Jose Ferrer.

Folkekomedien skildrer i en retssag efterspillet af en minstrygerbesætnings mytteri under krigsforhold mod en nervesvækket kaptajns dispositioner. Forestillingen er blevet en stor succes i Aalborg med smukke roser til instruktøren Arne Weel og de medvirkende skuespillere.

Under ledelse af den norske gæst Gunnar Skar arbejder man samtidigt på at gøre sæsonens næstsidste forestilling, Holbergs »Jean de France«, klar til premiere den 24. marts. I Holbergs strålende satire over »Hans, der drog udenlands«, får vi Holger Munk at se som Jean, Benny Bjerregaard som hans tjener Pierre, Karl Erik Christophersen er tjeneren Esben, Vera Tørresø, Marte, og Jørgen Langebæk gårdskarlen Arv.

Om AARHUS TEATERS repertoire i april se venligst siderne 29-31.

	Ord. pris		Ord. Pris
1. parket, 1.-6. rk.	15,00	Fremmedloge, 1. rk.	18,00
1. parket, 7.-10. rk.	12,00	Klapsæder, 1. balkon	8,00
2. parket	9,50	2. balkon, 1. rk.	10,00
Parterre	8,00	2. balkon, 2. rk. midtfor ..	7,00
1. balkon, 1. rk.	15,00	2. balkon, 2. rk. siderne ..	6,00
1. balkon, 2. rk. loge 1-4 .	15,00	2. balkon, 3.-4. rk.	6,00
1. balkon, øvr. rk. loge 1-4	12,00	2. balkon, 5.-7. rk.	5,00
1. balkon, øvr. rk. loge 5-10	10,00	2. balkon, 8.-10. rk.	2,50

Billetter kan købes og forudbestilles uden forhøjelse 6 dage frem fra kl. 11-17 i Scalas forhal. Derudover salg til forestillingsdagen fra kl. 17 i billetkontoret i teatrets forhal. — **Telefon 2 26 22.**

Billet-priserne kan forandres ved gæstespil, tourneur og særforestillinger. — Ved tlf.-bestilling betales et noteringsgebyr af 15 øre pr. billet. — Alle ovennævnte priser er incl. garderobe.

Annoncerne arrangeret af Lockkeys Reklamebureau